

מרכז המידע למודיעין ולטרור
על שם אלוף מאיר עמית
המרכז למורשת המודיעין (מל"מ)

במוקד אירועי השבוע:

- ✓ אחמדינז'אד ממשיך לשבח את "כורש הגדול" ומעורר ביקורת חריפה בקרב השמרנים.
- ✓ נמשך אי-הודאות בנוגע ליישום תוכנית הרפורמה במדיניות הסובסידיות.
- ✓ קריאת תיגר מצד מהדי כרובי נגד ח'אמנהאי: דורש מ"מועצת המומחים" לממש את סמכויותיה נגד המנהיג.
- ✓ האינטרנט בשימוש האסלאם: שיעורי דת של אנשי הדת השיעים הבכירים על-גבי הרשת.
- ✓ תמונות השבוע: הנשיא אחמדינז'אד מבקר בניו-יורק.

אחמדינז'אד ממשיך לשבח את "כורש הגדול" ומעורר ביקורת חריפה בקרב השמרנים

בהמשך לדבריו בשבחו של המלך כורש במהלך טקס הצגת "גליל כורש" במוזיאון הלאומי של איראן בשבוע שעבר, שב הנשיא אחמדינז'אד ושיבח גם השבוע את שליטה הקדום של איראן. בראיון, שהעניק בסוף השבוע לטלוויזיה האיראנית, אמר אחמדינז'אד, כי המלך כורש סייע לעם הבבלי להשתחרר מעריצות המשטר בבבל ללא שפיכות דמים ואיפשר לנתיניו לעבוד את האל בהתאם לאמונתם. הנשיא שיבח את כורש ואמר, כי הוא הנהיג משטר המבוסס על צדק, חמלה, חירות וכבוד כלפי בני-האדם.

אחמדינו'אד הדגיש, כי אין בדבריו משום תמיכה במשטר מלוכני או ביטוי לתפישת לאומיות, כי אם הכרה במעשיו הטובים של שליט איראני זה ובתרומתו לאנושות. הוא הוסיף, שבדומה לכורש, שהכריז כי הוא אינו שואף לשלוט בעולם אלא לסייע לעולם, כך גם איראן אינה חותרת לשלוט בעולם אלא לבסס את המערכת העולמית הבינלאומית על עקרונות הצדק והאסלאם (Press TV, 18 ספטמבר).

העיסוק הנמשך מצד אחמדינו'אד בכורש ובמורשתו עורר השבוע ביקורת חריפה במחנה השמרני. חבר המג'לס, עלי מטהרי (Ali Mottahari), הנחשב לאחד ממתנגדיו הבולטים של הנשיא במחנה השמרני, טען, כי אף על-פי שיש כמה נקודות חיוביות בהצהרת כורש, הרי שמעשיו של המלך הפרסי הקדום אינם עולים בקנה אחד עם מסורת הנביאים. במכתב, ששלח מטהרי לאחמדינו'אד, כתב חבר המג'לס השמרני, כי התייחסות הנשיא לאיראן הקדומה ולשליטיה אינה פסולה כשלעצמה, אך העדפת הציוויליזציה של איראן הקדומה על-פני הציוויליזציה האסלאמית והדגשת "הצהרת כורש" במקום הדגשת זכויות האדם בהתאם להשקפה האסלאמית על-ידי הנשיא פוגעת בשאיפת איראן לייצא את המהפכה האסלאמית ובתחושות הדתיות של תומכי המהפכה, שהקריבו את חייהם למען מימוש יעדיה.

מטהרי הוסיף, כי המלך כורש נמנע בשם חופש האמונה מביטול עבודת האלילים לאחר כיבוש בבל ולא פעל למגרה, כשם שעשו אברהם ומחמד אחריו. הימנעותו ממאבק בעובדי האלילים נועדה לאפשר לו לשלוט בעמים שכבש ולנצל את משאביהם. מטהרי טען, כי דבריו של הנשיא מבטאים את השפעתו השלילית של ראש-לשכתו מעורר המחלוקת, אספנדיאר רחים משא'י (Esfandiar Rahim Masha'i), שהצהיר לאחרונה, כי איראן צריכה להפיץ בעולם את "המחשבה האיראנית" ולהעדיפה על פני "המחשבה האסלאמית". בסיום מכתבו כתב מטהרי, כי על הנשיא להיות מודע לכך, שתמיכת העם בו תלויה בדבקותו באסלאם ובתמיכתו במנהיג, ואם ייכשל במימוש חובתו לקדם את האסלאם, הוא עלול לאבד תמיכה זו ואת אמון העם (מהר, 18 ספטמבר).

קריקטורה של ניכ אהנג כות'ר (Nikahang Kowsar): "מחמוד! באמא שלך" שן בשלווה, כי כולנו ערים בגללך" [פרפרזה על דברי השאה למרגלות קברו של המלך כורש במהלך חגיגות 2,500 שנה למלוכה האיראנית בשנת 1971: "שן בשלווה, המלך כורש, כי אנחנו ערים"], מתוך: רוז אונליין, 13 ספטמבר.

גם העיתונאית פאטמה רג'בי (Fatemeh Rajabi), שנחשבה בעבר לאחד מתומכיו הבולטים של הנשיא אחמדינז'אד ומזוהה עם הזרם הרדיקלי באיראן, מתחה ביקורת חריפה על דבריו ואף האשימה אותו בסטייה מערכי האסלאם. בראיון לסוכנות הידיעות השמרנית "פארס" אמרה רג'בי, כי דברי הנשיא אינם ראויים ומבטאים סטייה מהמחשבה האסלאמית. בין אם דברי הנשיא משקפים את עמדותיו ובין אם הם משקפים את עמדות יועציו, הם מסוכנים, אמרה רג'בי.

היא ציינה, כי התפישה המפארת את עברה הטרומ-אסלאמי של איראן היתה מקובלת לפני המהפכה ונתמכה לאחר המהפכה על-ידי מספר אינטלקטואלים, אך אפילו בתקופת הרפורמות בשנות התשעים, לא באה תפישה זו לידי ביטוי בצורה כה בולטת כפי שהיא ניכרת כיום. רג'בי הזהירה, כי תפישה זו עלולה להוביל בסופו של דבר לשנאה כלפי האסלאם. לטענתה, דברי הנשיא בראיון הטלוויזיוני נעדרים כל בסיס מדעי ולא היו ראויים להיאמר על-ידו, ועוד באריכות כה רבה. היא הוסיפה, כי היה ראוי שהנשיא יתייחס בדבריו לפגיעה בקוראן (על רקע שריפת ספרי הקוראן בארה"ב בשבוע שעבר) ולא למלוכה האיראנית, שהיתה לדעת רבים פרי-תכנון מוקדם של היהודים, וידיגיש את עקרון הצדק הנהוג בדתות המונותאיסטיות ולא את הצדק שהיה נהוג לכאורה בתקופת כורש. התנהלותו של אחמדינז'אד, אמרה רג'בי, מעוררת שמחה בקרב מתנגדי המשטר, שרואים בה ביטוי לכך, שהנשיא איבד את הבסיס האידיאולוגי של ממשלתו (פארס, 19 ספטמבר).

ביקורת על דברי הנשיא נמתחה גם מצד עורך היומון השמרני "כיהאן", חסין שריעתמדרי (Hossein Shariatmadari). במאמר מערכת, שהתפרסם השבוע ביומון, הזכיר שריעתמדרי את הביקורת החריפה, שמתחו אנשי-הדת באיראן כנגד החגיגות, שארגן השאה המודח בשנת 1971 במלאת 2,500 שנה למלוכה, וכנגד השבחים, שהורעפו בהזדמנות זו על המלך כורש. עורך "כיהאן" תהה, האם ערכי האסלאם אינם מספיקים עבור הנשיא, שהוא מוצא לנכון להדגיש את הצורך לנהל את העולם על בסיס "הצהרת כורש". התקדמותה של איראן בכל התחומים נובעת לטענת שריעתמדרי מהישענותה מאז המהפכה האסלאמית על ערכי האסלאם. לא ברור, איפוא, מדוע מעדיף הנשיא את "מחשבת איראן", שמשמעותה אינה ברורה, על פני "מחשבת האסלאם" וכיצד בכוונתו לשלוט על בסיסה (כיהאן, 20 ספטמבר).

נמשך אי-הודאות בנוגע ליישום תוכנית הרפורמה במדיניות

הסובסידיות

ערב המועד המתוכנן לתחילת יישום תוכנית הרפורמה במדיניות הסובסידיות (החודש האיראני מהר המתחיל ב-23 בספטמבר) נמשך חוסר הודאות בנוגע למועד יישומה המדויק ולאופן יישומה. הנשיא אחמדינז'אד הודיע השבוע, כי במהלך החודש הקרוב תתחיל הזרמת הקצבאות במסגרת התוכנית לחלק מחשבונות הבנקים של האזרחים הנכללים בתוכנית זו. בראיון טלוויזיוני, ששודר ביום שישי שעבר, שיבח הנשיא את שיתוף הפעולה לו זכתה הממשלה מצד האזרחים בשלבים המוקדמים של יישום התוכנית ואמר, כי המידע, שהועבר על-ידי האזרחים בנוגע למצבם הכלכלי, יאפשר לממשלה לרסן את השפעותיה השליליות האפשריות של

התוכנית ולשפר את התכנון הכלכלי. אחמדינז'אד עדכן, כי בין 56 ל-57 מיליון אזרחים מבין 65 מיליון האזרחים, שנרשמו לתוכנית, כבר פתחו חשבונות בנקים המיועדים להעברת הקצבאות על-ידי הממשלה.

הנשיא ציין, כי יישום התוכנית צפוי אומנם להוביל באופן טבעי לעליה מסוימת במחירי חלק מהמוצרים, ובכלל זה לעליית מחירים בתחום האנרגיה, אך הממשלה תפצה את האזרחים באמצעות הקצבאות, שיועברו ישירות לחשבונות הבנקים שלהם. לדבריו, יועברו בשלב ראשון קצבאות לשבעת העשירונים התחתונים של אזרחי איראן.

הנשיא דחה טענות, שנשמעו בשבועות האחרונים, לפיהן עליית מחירי החשמל בחלקים מסוימים באיראן משקפת את השפעות מדיניות הרפורמה בסובסידיות. לדבריו, אין כל קשר בין עליית מחירי החשמל לבין תוכנית הרפורמה וכי עליית המחירים נובעת מהחלטת הממשלה להעלות מחירים בגין צריכה מופרזת של חשמל על-ידי חלק מהצרכנים.

אחמדינז'אד סירב להשיב לשאלות העיתונאים בנוגע למועדה המדויק של תחילת יישום הרפורמה ואמר, כי פרסום מוקדם של המועד הצפוי עלול לעורר בעיות מיותרות. כך, למשל, אם תודיע הממשלה על העלאה צפויה בימים הקרובים של מחירי הדלק, יוביל הדבר לתורים ארוכים של אזרחים, שיבקשו להשיג דלק במחיר המסובסד (פארס, 17 ספטמבר).

על אף דברי הנשיא הטילה השבוע סוכנות הידיעות "איסנא" ספק רב בנוגע לתחילת יישום התוכנית כבר בחודש הקרוב. הסוכנות ציינה, כי החלטת הממשלה להאריך את מועד רישום חשבונות הבנקים על-ידי האזרחים לסוף החודש האיראני הנוכחי מצביעה על כך, שיישום התוכנית לא צפוי להתחיל כמתוכנן בראשית החודש הבא. בראיון לסוכנות הידיעות סירב סגן שר הכלכלה, מחמד-רזא פרזין (Mohammad Reza Parzin), למסור מידע בנוגע למועד תחילת יישום התוכנית, למחירים החדשים הצפויים של המוצרים המסובסדים כיום ולאופן תשלום הקצבאות. הוא הדגיש, עם זאת, כי בכוננת הממשלה להתחיל להעביר את הקצבאות לחשבונות הבנקים של האזרחים במחצית השנייה של השנה האיראנית בהיקף של כ-20 מיליארד דולרים (איסנ"א, 17 ספטמבר).

פרטים בנוגע לרפורמה הצפויה נמסרו השבוע גם על-ידי ראש ארגון הרפורמה במדיניות הסובסידיות, בהרוז מראדי (Behrouz Moradi), שעדכן, כי העברת הקצבאות צפויה להתחיל בימים הקרובים. לדבריו, יקבלו השנה כלל האזרחים הנכללים במסגרת התוכנית קצבאות בסכום זהה, למעט משפחות נתמכות-סעד מעוטות הכנסה, שיזכו לקצבאות בשיעור הגבוה ב-10 אחוזים ביחס ליתר האזרחים. מראדי ציין, עם זאת, כי החל מהשנה הבאה יהיה גובה הקצבאות תלוי בגובה ההכנסה של כל משפחה. הוא הוסיף, כי בשנים הקרובות מתכוונת הממשלה לפצות על ביטול הסובסידיות בדרכים נוספות מלבד תשלום קצבאות, כגון: הקלות במיסוי, הנחות בשירותים שונים וכיו"ב (תאבנא, 19 ספטמבר).

על-פי חישובים, שביצעה סוכנות הידיעות "מהר", צפוי כל אזרח הנכלל במסגרת התוכנית לקבל קיצבה חודשית על סך של כ-25 דולרים ואילו אזרחים ממשפחות מעוטות הכנסה צפויים לקבל קיצבה חודשית על סך של כ-45 דולרים (מהר, 20 ספטמבר).

בהתאם לתוכנית הרפורמה אמורות הסובסידיות על מוצרי היסוד באיראן, ובהם: גז, חשמל, מים ומוצרי מזון בסיסיים, להתבטל כליל בתוך 5 שנים. בשנה הראשונה צפויה הממשלה לקצץ סובסידיות בסכום כולל של עד 20 מיליארד דולרים. ארגון הרפורמה בסובסידיות, שהוקם במסגרת התוכנית, יהיה אחראי לחלוקת הקצבאות, שאמורות לפצות את האוכלוסיה על ביטול הסובסידיות. הכנסות הממשלה מביטול הסובסידיות אמורות להיות מחולקות בהתאם לחוק הרפורמה באופן הבא: 50 אחוזים יועברו לתשלום קצבאות ישירות לאזרחים, 30 אחוזים יופנו לתעשיות התלויות כיום במידה רבה בסובסידיות ולשיפור מגזרי האנרגיה והתחבורה הציבורית ו-20 אחוזים יועברו לאוצר המדינה לצורך כיסוי הוצאות הממשלה הכרוכות ביישום התוכנית וצמצום התלות הכלכלית בהכנסות המדינה מנפט.

לקראת יישומה הצפויה של תוכנית הרפורמה התייחס השבוע גם דרשן תפילות יום השישי בטהראן, איתאללה אחמד ג'נתי (Ayatollah Ahmad Jannati), לתוכנית ואמר, כי יישומה הכרחי ורצוי. הוא הוסיף, עם זאת, כי על הממשלה ליישמה באופן שלא יפגע ככל הניתן בשכבות החלשות בחברה (סוכנויות הידיעות, 17 ספטמבר).

קריאת תיגר מצד מהדי כרובי נגד ח'אמנהאי: דורש מ"מועצת המומחים" לממש את סמכויותיה נגד המנהיג

האתר "סהאם ניוז" המזוהה עם מהדי כרובי (Mehdi Karoubi), ממנהיגי האופוזיציה הרפורמיסטית, פירסם השבוע את תוכנו של מכתב, ששלח כרובי ליו"ר "מועצת המומחים", עלי-אכבר האשמי רפסנג'אני, לקראת כינוס המועצה בשבוע שעבר. במכתבו דרש כרובי מרפסנג'אני להגביר את הפיקוח מצד המועצה על המנהיג העליון, איתאללה עלי ח'אמנהאי, ועל הגופים שתחת אחריותו הישירה.

במכתב, שנשלח ב-13 בספטמבר, קרא כרובי לרפסנג'אני לממש את הסמכויות המוקנות למועצה בהתאם לחוקה ולנקוט בצעדים הדרושים כדי למנוע שחיקה במעמד "שלטון חכם הדת" כתוצאה מהתרשלות בביצוע המשימות המוטלות על המנהיג ומשימוש לרעה בסמכויותיו. במכתבו היפנה כרובי אצבע מאשימה כלפי חלק ממוסדות המדינה הנמצאים תחת אחריותו של המנהיג העליון, ובראשם: הרשות השופטת, משמרות המהפכה והבסיג'. הוא האשים את הרשות השופטת, כי אינה שומרת על עצמאותה ונוהגת באי-צדק כלפי אסירים פוליטיים ועיתונאים, ואת משמרות המהפכה והבסיג' בהתערבות בפוליטיקה ובכלכלה. הוא האשים את משמרות המהפכה והבסיג' בזיוף תוצאות הבחירות לנשיאות, בדיכוי האזרחים לאחר הבחירות ובחדיירה בלתי-חוקית לתחומים כלכליים.

כרובי הדגיש במכתבו, כי "מועצת המומחים" מוסמכת בהתאם לחוקה לפקח על המנהיג העליון וטען, כי המועצה אינה מממשת כראוי את הסמכויות שהוקנו לה בחוקה, ובהם סעיף 111 המאפשר לה להדיח את המנהיג העליון מכהונתו וסעיף 107 הקובע, כי המנהיג שווה בפני החוק ליתר אזרחי המדינה. לדברי כרובי, תפקיד המנהיג העליון ברפובליקה האסלאמית אינו סמלי בלבד והוא נושא באחריות להשלכות מעשיו. אם הופך המנהיג לבלתי-כשיר לצורך ביצוע משימותיו על "מועצת המומחים" להכיר בכך ולהעבירו מתפקידו (סהאם ניוז, 18 ספטמבר).

מכתבו של כרובי עורר כצפוי ביקורת חריפה מצד תומכי הממשלה ומספר חברי מגילס שמרנים שבו והעלו את דרישתם להעמיד את מנהיגי האופוזיציה הרפורמיסטית לדין. חבר המג'לס השמרני, בהרוז ג'עפרי (Behrouz Ja'fari), תבע להיאבק נגד "ראשי ההסתה" ולהעמידם לדין. חבר המג'לס, מחמד ג'ואד אבטחי (Mohammad Javad Abtahi), ציין, כי כרובי נוהג כמי שאיבד את איוונו הנפשי והרוחני, ואף על-פי כן יש לנקוט נגדו ונגד יתר ראשי האופוזיציה בצעדים משפטיים. הוא מתח ביקורת על הרשות השופטת, שנמנעה עד כה מהעמדת מנהיגי האופוזיציה לדין, וטען, כי התנהלותה גרמה ל"ראשי ההסתה" לחשוב, שאין למשטר אומץ להיאבק נגדם. הוא מתח ביקורת גם על שתיקתו של יו"ר "מועצת המומחים", עלי-אכבר האשמי רפסנג'אני, לנוכח מכתבו החריף של כרובי ואמר, כי ראוי היה שרפסנג'אני יבהיר את עמדתו ביחס למכתב ויבדל עצמו מהגורמים המעורבים בהסתה נגד המשטר.

גם סגן יו"ר ועדת המג'לס לביטחון לאומי ולמדיניות חוץ, אסמאעיל כות'רי (Esma'il Kowsari), הגיב בתקיפות למכתבו של כרובי וציין, כי הוא המכתב מצביע על כך, שהעדר תגובה נחושה מצד הרשות השופטת הופכת את ראשי האופוזיציה לנועזים יותר. הרשות השופטת חייבת לנקוט נגדם בצעדים על מנת שלא ירשו לעצמם לשלוח מכתבים שכאלה (אירנ"א, 20 ספטמבר).

האינטרנט בשימוש האסלאם: שיעורי דת של אנשי הדת השיעים הבכירים על-גבי הרשת

סוכנות הידיעות "רסא ניוז" המזוהה עם הממסד הדתי בעיר קום דיווחה השבוע, כי לרגל תחילת שנת הלימודים במכללות הדתיות הושק בימים האחרונים שירות חדש באינטרנט המאפשר לגולשים לצפות ולהאזין לשיעורי-דת המועברים על-ידי בכירי אנשי-הדת השיעים במרכזים הדתיים המרכזיים באיראן ובעיראק.

ג'ואד ג'ואדי (Javad Javadi), מנהל מוסד "צדא-י בהאר" (Sada-ye Bahar), האחראי להפעלת אתר האינטרנט: www.eshia.ir, מסר בראיון לסוכנות הידיעות, כי תכני השיעורים יהיו נגישים באופן מלא לגולשי האתר בתוך 24 שעות מתום העברתם ואילו קבצי הקול יהיו זמינים בתוך שעתים עד 4 שעות בלבד מתום העברתם. השיעורים יישמרו גם בארכיון מיוחד הנגיש לגולשי האתר.

עוד עדכן ג'ואדי, כי בתוך מספר חודשים יהיה ניתן לצפות באמצעות האתר גם בכמה עשרות שיעורי-דת, שהועברו בשעתם על-ידי מכונן המהפכה האסלאמית, איתאללה ח'מיני. שיעורים אלה מוסבים בימים אלה לפורמט דיגיטלי ויועלו בסיום התהליך לרשת. הוא הוסיף, כי הגישה לאתר אפשרית גם באמצעות טלפונים סלולאריים והיא מאפשרת לתלמידי-דת להציג בפני איש-הדת הבכיר המעביר את השיעור שאלות בזמן אמת (רסא ניוז, 19 ספטמבר).

תמונות השבוע: הנשיא אחמדינז'אד מבקר בניו-יורק

